

Nr 1083

Av herr **Källstad m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 66, angående vidareutbildning av sjuksköterskor m. m.*

(Lika lydande med motion nr 840 i Första kammaren)

I proposition nr 66 angående vidareutbildningen av sjuksköterskor m. m. framläggs förslag till vidareutbildningens utformning när det gäller uppdelningen på olika linjer, utbildningens längd och omfattning samt tillträdeskrav. Däremot föreslås inget ställningstagande beträffande dimensioneringen av denna utbildning. Vi vill förorda att riksdagen fattar beslut om riktlinjer för dimensioneringen. Vi föreslår också att utbildningen i psykiatrisk sjukvård och medicinsk och kirurgisk sjukvård jämföras med övriga vidareutbildningslinjer och utsträcks till att omfatta 2 terminer.

1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, betänkande SOU 1966: 73, "Sjuksköterskeutbildningen III: Vidareutbildning", ligger till grund för förevarande proposition. Här har beräknats att cirka 70 % av de årligen grundutbildade 3 800 sjuksköterskorna skall erhålla vidareutbildning. Som grund för denna beräkning anför utredningen dels den väntade personalutvecklingen, dels föreliggande vakansstatistik. Inom vissa verksamhetsgrenar bör alla tjänstgörande sjuksköterskor ha vidareutbildning för att kunna fylla sin uppgift. Detta gäller t. ex. intensivvårdsavdelningarna, kirurgmottagningarna, barnsjukvården, distriktsvården, barnvårdscentralerna, skolhälsovården, förlossningsavdelningarna, barnbördsavdelningarna samt mödravårdscentralerna. Svenska landstingsförbundet förutser i sitt remissvar ett kraftigt ökat personalbehov. Förbundet framhåller dock att beräkningen av behovet av vidareutbildade sjuksköterskor måste vara förankrat i ett helhetsprogram för hälso- och sjukvårdens framtida organisation och personalstruktur. Innan en helhetsprognos för vårdsektorn kan omsättas i ett samlat utbildningsprogram är förbundet inte berett att binda sig för någon bestämd nivå för sjuksköterskeutbildningens dimensionering, men föreslår att vidareutbildningen tills vidare dimensioneras så att den kan ta emot 70 % av de grundutbildade.

Folkpartiet har under flera år krävt beslut om upprättandet av ett helhetsprogram och en samlad plan över vårdsektorns personalbehov. Motionerna har vid varje tillfälle avslagits. Det är beklagligt att någon plan inte upprättats som kan ligga till grund för beslut om sjuksköterskeutbildningen och för de beslut beträffande läkarutbildningen som kommer att träffas senare under denna riksdag. Vi finner det väsentligt att man i samband med att planerna för utbildningens utformning fastställs också fattar

beslut om utbildningens dimensionering i avvaktan på en helhetsplan för sjukvårdens personalbehov. I beaktande av den allvarliga sjuksköterskebrist som nu råder samt av behovet av fortsatt ökning av sjukskötersketätheten vill vi stödja utredningens krav om att vidareutbildningen tills vidare dimensioneras för att kunna ta emot 70 % av de sjuksköterskor som årligen utexamineras från grundutbildningen.

I propositionen föreslås vidare att vidareutbildningslinjerna för sjuksköterskor inom den psykiatriska vården samt inom den kirurgiska och medicinska vården skall omfatta en termin, medan övriga linjer skall omfatta två terminer. Från sjuksköterskehåll samt från flera landsting har framförts att det knappast finns skäl att göra dessa två linjer kortare än de övriga. När det gäller den psykiatriska linjen har utredningen själv antagit att sjuksköterskorna inom den psykiatriska vården i större utsträckning än tidigare kommer att tas i anspråk för rent sjukvårdande uppgifter t. ex. i form av gruppterapi. Detta har dock inte föranlett utredningen att föreslå längre utbildningstid för denna linje. Man har dock avsett att ställa krav på tjänstgöring inom den slutna psykiatriska vården för tillträde till linjen. I propositionen avvisas alla särskilda krav om tjänstgöring inom vissa vårdområden för tillträde till vidareutbildningen. Vi anser att detta i och för sig kan vara en rimlig ståndpunkt, men att utbildningstidens längd i sådana fall i stället bör ökas.

När det gäller den medicinska och kirurgiska linjen anförs att en stor del av grundutbildningen rör denna sektor. Vidareutbildningen gäller dock främst utbildning till arbetsledande funktioner. För att den vidareutbildade sjuksköterskan skall kunna fungera på alla de olika specialavdelningar som ligger inom den medicinska kirurgiska sektorn torde fördjupade studier krävas. Det rör sig här om avdelningar som neurologi, neurokirurgi, urologi och ortopedi.

Vi finner det också anmärkningsvärt att områden som socialmedicin, patientpsykologi och rehabilitering inte synes ingå i de av utredningen skisserade läroplanerna. Vi förutsätter att dessa områden kommer att beaktas då definitiva läroplaner utarbetas av skolöverstyrelsen i samråd med socialstyrelsen.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 66 ang. vidareutbildning av sjuksköterskor m. m. måtte uttala

a) att vidareutbildningen tills vidare dimensioneras så att den kan ta emot 70 % av de sjuksköterskor som utexamineras från grundutbildningen varje år,

b) att linjerna psykiatrisk sjukvård samt medicinsk-kirurgisk sjukvård vidgas att omfatta två terminer.

Stockholm den 2 april 1968

Thorvald Källstad (fp)

Olle Westberg (fp)

Ingegärd Frænkel (fp)

C. G. Enskog (fp)